

6331 SAYILI İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KANUNU SONRASI LİSANSÜSTÜ TEZLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

 Kaan KOÇALI¹

ÖZ

Amaç: 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun yayınlandığı 2012 yılı ile 2021 yılları arasında Türkiye üniversitelerinde yapılmış olan lisansüstü tez çalışmalarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanı'nda (tez.yok.gov.tr) yer alan iş sağlığı ve iş güvenliği, iş güvenliği, iş sağlığı ve güvenliği programlarındaki yüksek lisans ve doktora tezlerinin; tez türleri, sayıları, üniversite dağılımları, faaliyet alanları, araştırma modelleri, yazım dilleri, araştırmacı cinsiyetleri, hangi illerde hazırlandığı ve sayfa aralıkları gibi parametreler analiz edilmiştir.

Bulgular: İş sağlığı ve güvenliği alanında 1.254 adet (1.231 yüksek lisans ve 23 doktora) tez hazırlanmıştır. Tez çalışmaları; 21 şehirdeki 47 üniversitenin 3 farklı anabilim dalında, 4 çeşit araştırma modeli kullanılarak, 54 ayrı faaliyet alanı içerisinde özellikle inşaat ve sağlık sektöründe yapılmıştır.

Sonuç: Türkiye'de İSG alanında yapılan lisansüstü tez çalışmalarının konu bakımından birbiri ile ciddi bir benzeşme içerisinde olduğu görülmekle birlikte, araştırmacıların ve lisansüstü tez danışmanlarının özgünlük, konu ve yöntem bakımından zenginleşme açısından daha fazla çaba göstermeleri gerekmektedir. Alana özgü bilimsel çalışmaların sayı ve niteliğini arttırmak adına doktora programlarının artırılmasında yarar bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı ve Güvenliği, İSG, Lisansüstü Eğitim, Lisansüstü Tez Çalışmaları

EVALUATION OF POSTGRADUATE THESES AFTER OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY LAW NO. 6331

ABSTRACT

Objective: To evaluate master's and doctoral thesis studies that were carried out at Turkish universities between 2012, when the Occupational Health and Safety Law No. 6331 was published, and 2021.

Materials and Methods: Master's and doctoral theses that were performed in occupational health and safety, occupational safety, occupational health and safety programs and were registered in the National Thesis Center database of the Council of Higher Education (tez.yok.gov.tr) were evaluated. They were

¹ Corresponding Author/Sorumlu Yazar, Dr.Öğrt.Üyesi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul Gelişim MYO; CEO & İş Güvenliği Uzmanı (A Sınıfı), Kampüs Madencilik Müh. Mak. San. İç ve Dış Tic. Ltd. Şti., İstanbul, Türkiye, kkocali@gelisim.edu.tr

analyzed using parameters such as thesis types, thesis numbers, distribution among universities, fields of activity, research models, writing languages, researcher genders, the provinces in which they were prepared and page ranges.

Results: 1,254 (1,231 master's and 23 doctorate) theses were defended in the field of occupational health and safety. These studies were carried out in 54 different fields of activity, especially in the construction and health sector, using 4 different research models in 3 different departments of 47 universities in 21 cities.

Conclusion: Although it has been found that the postgraduate thesis studies in the field of OHS in Turkey exhibit remarkable similarity with each other in terms of subject, researchers and postgraduate thesis advisors need to make more efforts in terms of originality, subject and method. It is beneficial to establish more doctorate programs in order to increase the number and quality of field-specific scientific studies.

Keywords: Occupational Health and Safety, OHS, Graduate Education, Graduate Thesis Studies

GİRİŞ

Günümüzde sanayileşmede kullanılan yeni üretim yöntemleri ve teknolojileri, çalışanlar için iş kazası ve meslek hastalığı olarak kendini gösteren iş sağlığı ve güvenliği (İSG) zorluklarını artırarak kişisel, organizasyonel ve sosyal kayıplara neden olmaktadır. Hızlı sanayileşme, özellikle gelişmekte olan ülkelerde, insan sağlığını uç noktalara indirerek insanların hayatlarını tehlikeye atmaktadır. Sanayi ve teknolojiye hızlı gelişmelerin bir sonucu olarak iş sağlığı ve güvenliğinin önemi giderek artmıştır (Ceylan, 2011). İş kazası verilerine göre 2012 yılında Türkiye'de 74.871 iş kazasında 744 kişi, 2020 yılında ise 384.262 iş kazasında 1.231 kişi hayatını kaybetmiştir. 2012-2020 yılları arasında iş kazası şiddet oranı yüzde 43,79, iş kazası sıklık oranı ise yüzde 447,25 oranında artmıştır (Koçali, 2021a). İş kazası istatistiklerine göre Türkiye'de İSG ciddi bir endişe kaynağıdır (Koçali, 2022) ve dikkatle incelenmesi gerekmektedir. Türkiye için ekonomik kalkınma için katma değeri en yüksek sektörlerden başlayarak İSG'ye öncelik verilmelidir (Korkmaz, 2011). Hem teknik hem de teorik İSG eğitimlerinin verilmesi kritik öneme sahiptir (Koçali, 2021b).

İşletmelerin İSG konusunda sorun yaşamaması için bilimsel yöntemlerden yararlanmaları elzemdir (Koçali, 2021c). Bu amaçla işletme yöneticileri bilimsel kuruluşlarla iş birliği yapabilir, benzer şekilde üniversiteler de akademik güçlerini etkin bir şekilde kullanarak sorunlara çözüm bulmaya çalışabilir. Akademik alanda yapılan lisansüstü tez çalışmaları bu girişimlerin bir kanıtıdır. Lisansüstü eğitim sürecinde öğrencilerden bilimi geliştirme ve yayma çabaları beklenmektedir. İSG araştırmalarının; İSG zorluklarını belirleme ve çözme, İSG kültürü oluşturma ve gelecek için uygun eğitim planı geliştirme konularındaki önemi her geçen

gün artmaktadır. Son yıllarda İSG alanındaki gelişmelere paralel olarak bilimsel çalışmaların sayısında önemli bir artış olmuştur. Sonuç olarak, İSG alanında yapılan çalışmaların türünün belirlenmesi ve İSG disiplininin diğer disiplinlerdeki yerinin belirlenmesinin araştırmacılara İSG alanında yeni bir çalışma konusu seçmede yardımcı olacağı düşünülmektedir.

İSG ile ilgili literatürde yapılan çalışmalar arasında; kaza şiddeti, İSG uygulamaları üzerine bir literatür taraması (Jilcha ve Kitaw, 2016), kuruluşlarda İSG yönetim sistemlerinin etkinliğinin belirlenmesi (Zanko ve Dawson, 2012), ekonomisi genişleyen ülkelerde İSG organizasyonları üzerine bir inceleme çalışması (Moyo vd., 2015), genç işçileri etkileyen İSG sorunları hakkında bir literatür taraması (Laberge ve Ledoux, 2011), İSG ile ilgili düzenleyici kurumların etkinliği hakkında bir literatür taraması, İSG riskleri hakkında bir literatür taraması (Hauke vd., 2011), küçük işletmelerde koruyucu İSG faaliyetlerine ilişkin bir literatür taraması (Hasle ve Limborg, 2006) örnek olarak verilebilir. Bu çalışmalara ek olarak İSG alanındaki metodolojik sorunlar (Goldenhar ve Schulte, 1996), İSG yönetim sistemlerinin etkinliği (Robsona vd., 2007), spor etkinliklerine ilişkin İSG riskleri (Lekka vd., 2010) ve iş stresi ile başa çıkma (Lamontagne vd., 2013) gibi konuyla ilgili literatür çalışmaları da bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanun sonrası Türkiye'deki üniversitelerde 2012-2021 yılları arasında yapılmış İSG ile ilgili lisansüstü tezlerini derinlemesine değerlendirilmesidir. Çalışma ile İSG ile ilgili bilimsel tez çalışmalarının hangi konu ve sektörlere ağırlık verdiğinin tespit edilmesi, gelecekte İSG konusunda araştırma ya da tez çalışması yapacak olan araştırmacılara konu ile ilgili bilimsel çalışmalar hakkında bilgi oluşturulması ve İSG alanında yapılan akademik çalışmalar için bir yol haritası çizilmesi hedeflenmektedir.

1.MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma; görüşmeler, gözlemler, kişisel deneyimler, yaşam öyküleri, tarihi belgeler ve görsel metinler gibi materyallerin kullanımını içerir (Swanson vd., 1999). Bu bağlamda içerik analizi, yazılı veya sözlü ifadelerden elde edilen araştırma verilerinin metodik ve tarafsız bir şekilde dijitalleştirilmesini ifade eder (Young ve Schmid, 1968). Bir başka deyişle içerik analizi; eserler, gazeteler, televizyon programları, ticari kampanyalar, siyasi konuşmalar gibi “kim, kime, neden, nasıl ve ne etkiyle” (Babbie, 1997) sorularına cevap vermek amacıyla konuyla ilgili (Howard, 1985) yapılan nicel analizler olarak tanımlanmaktadır. Bu strateji, yazılanları ve söylenenleri kategorize etmeye ve bunların ne sıklıkta gerçekleştiğini saymaya dayanır (Hepkul, 2002); dolayısıyla mevcut veriler konsolide edilir, standartlaştırılır ve karşılaştırılır (Smith,

1991). Çalışmanın araştırma metodolojisi, tarama modeline dayalı betimsel bir araştırma yaklaşımıdır. Tarama modeli; Bir grubun çeşitli özelliklerini belirlemek için var olan bir olay veya olguyu mevcut haliyle karakterize etmeye ve veri toplamaya çalışan bir araştırma stratejisidir (Karasar, 2005).

Araştırmanın evrenini Türkiye'deki üniversitelerde yapılmış iş sağlığı ve güvenliği konulu lisansüstü tezler oluşturmaktadır. Örneklem ise Yükseköğretim Kurulu'nun İSG konulu tez veri merkezinde 2012-2021 yılları arasında tamamlanan tezlerden oluşmaktadır. Araştırmaya dahil edilen tezler ile ilgili bilgiler Şekil 1'de gösterilen Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanı'ndan (tez.yok.gov.tr) elde edilmiş; tezin yapıldığı üniversite, ait olduğu enstitü, türü (yüksek lisans/doktora) ve yayın yılı hakkında bilgiler alınmıştır. Ayrıca İSG konulu tezlerin başlıkları incelenerek, araştırma içerip içermediği ve araştırmanın hangi sektörde yapıldığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

Çalışmada aşağıdaki temel soruların çözümleri, elde edilen veriler değerlendirilerek sunulmaya çalışılmıştır. Elde edilen tezlere içerik analizi yöntemi kullanılarak aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- Lisansüstü tez türleri ve yıllık sayıları nelerdir?
- Lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı nasıldır?
- Bölümlere göre lisansüstü tezlerin dağılımı nasıldır?
- Lisansüstü tezlerin yapıldığı faaliyet alanı nedir?
- Lisansüstü tezlerde kullanılan araştırma modelleri nelerdir?
- Lisansüstü tezler hangi dilde yazılmıştır?
- Lisansüstü tez yazarlarının cinsiyeti nedir?
- Lisansüstü tezler hangi illerde hazırlanmıştır?
- Lisansüstü tezler kaç sayfadan oluşmaktadır?

Lisansüstü tezlerde yer alan araştırma sorularının cevaplarını belirlemek için tezin başlığı, içeriği, özeti, araştırmanın amacı, araştırmanın modeli, araştırmanın yöntemi, araştırmanın evreni ve örnekleme, araştırma ve verilerin analizi bölümleri okunarak elde edilmiştir.

2.BULGULAR

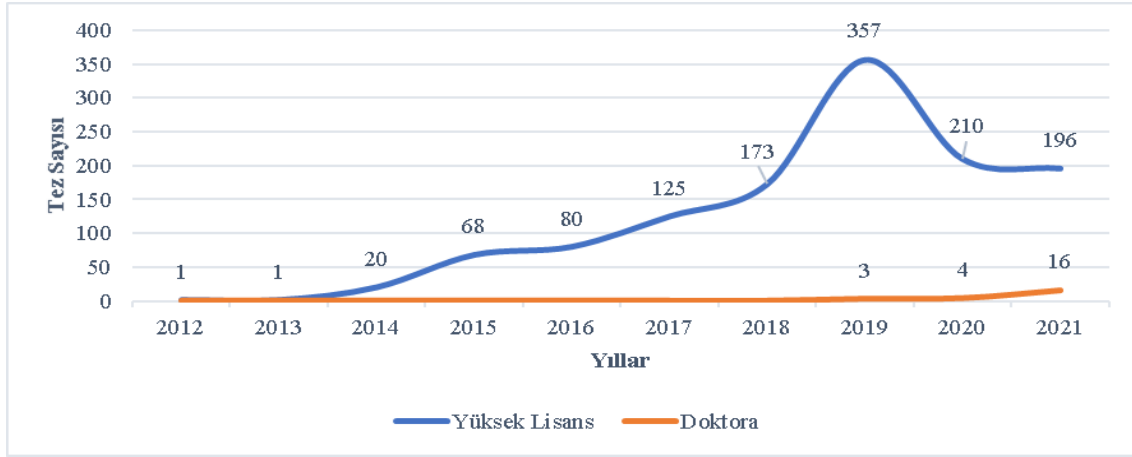
2.1.Tezlerin Türleri ve Yıllara Göre Sayıları

YÖK Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanı incelendiğinde Tablo 1'de de görüldüğü üzere üniversitelerde İSG alanında 1.231 yüksek lisans ve 23 doktora tezi olmak üzere toplam 1.254

tez hazırlanmıştır. 2012-2021 yılları arasında yapılan tezlerin dağılımları Şekil 1’de gösterilmiş olup, elde edilen verilere göre yüksek lisans tezlerinin sayısı, toplam doktora tezlerinin sayısından oldukça yüksektir.

Tablo 1: Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin Sayı ve Yüzdeleri

Yıllar	Frekans			Yüzde	
	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam	Yüksek Lisans	Doktora
2012	1	0	1	100	0
2013	1	0	1	100	0
2014	20	0	20	100	0
2015	68	0	68	100	0
2016	80	0	80	100	0
2017	125	0	125	100	0
2018	173	0	173	100	0
2019	357	3	360	99,17	0,83
2020	210	4	214	98,13	1,87
2021	196	16	212	92,45	7,55
Toplam	1231	23	1254	98,17	1,83

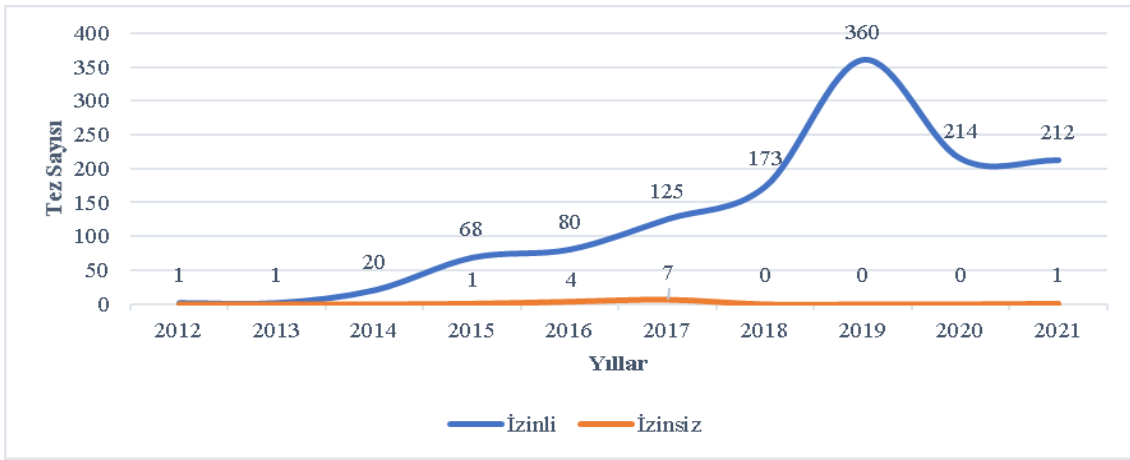

Şekil 1. Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin Yıllık Dağılımı

Çalışma kapsamında incelenen tezlerin sadece izinli tezler olduğunu belirtmek yerinde olacaktır. Zira bu tezlerin sadece tez başlığı ve özet bilgilerine ulaşıldığı için içerik incelemesi yapılmamış ve izinli olmayan tezler çalışma dışı bırakılmıştır. Çünkü izinsiz tezler online olarak indirilmediğinden dolayı lisansüstü tez çalışmasında hangi araştırma modeli kullanıldığı, hangi sektörde ya da hangi ilde araştırma yapıldığı gibi bilgiler tam olarak belirlenememiştir. Bu durum izinsiz lisansüstü tezlerin özet bilgilerinin tam olarak tez içeriğini yansıtmadığını da göstermesi açısından önemlidir. 2012-2021 yılları arasında izinsiz olan toplam 13 lisansüstü tez olduğu görülmüş olup izinli lisansüstü tez sayısı ile toplam lisansüstü tez sayısının 1.267 olduğu hesaplanarak Şekil 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2: Lisansüstü Tezlerin İzin Durumu

Yıllar	İzinli	İzinsiz	Toplam
2012	1	0	1
2013	1	0	1
2014	20	0	20
2015	68	1	69
2016	80	4	84
2017	125	7	132
2018	173	0	173
2019	357	0	360
2020	210	0	214
2021	196	1	213
Toplam	1231	13	1267

Şekil 2: İzinli ve İzinsiz Tez Sayıları

2.2.Üniversitelere Göre Lisansüstü Tezlerin Dağılımı

2021 yılı sonu YÖK istatistiklerine göre (statistik.yok.gov.tr), Türkiye’de 74 vakıf üniversitesi, 4 vakıf meslek yüksekokulu ve 129 devlet üniversitesi bulunmaktadır. Bu üniversiteler içerisinde 47 üniversitede İSG alanında lisansüstü eğitim yapma olanağı bulunmaktadır. Üniversiteler incelendiğinde Üsküdar Üniversitesi ve İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi'nin 100'den fazla lisansüstü teze sahip olduğu görülmektedir. Bunun temel nedeni, bu üniversitelerin 2012 yılından itibaren İSG alanında lisansüstü eğitime başlamış olmalarıdır. İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul Esenyurt Üniversitesi, İstanbul Gedik Üniversitesi, İstanbul Esenyurt Üniversitesi ve Çukurova Üniversitesi'nin 50'den fazla lisansüstü teze sahip olduğunu görülmektedir. Bu üniversitelerde ise İSG güvenliği alanında yüksek lisans tezleri 2015-2016 yılında başlamış olup tez sayısının fazla olmasının bir diğer nedeni de İSG alanında tezsiz yüksek lisans programlarının olmasıdır. Tezsiz yüksek lisans yapanların B sınıfı İş Güvenliği Uzmanı sınavına girme hakkı kazanmasıyla birlikte İstanbul'daki üniversitelere talep artmıştır. Tezsiz yüksek lisans projeleri çalışmada kapsam dışında bırakılmıştır. Bu projeler tez kapsamında olmadığı için YÖK Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanı'nda yer almamaktadır.

Tablo 3: Üniversitelerin Lisansüstü Tez Sayıları

Üniversite	Tez Sayısı	Üniversite	Tez Sayısı	Üniversite	Tez Sayısı
Üsküdar	208	İzmir Katip Çelebi	22	Kafkas	7
İstanbul Yeni Yüzyıl	111	Marmara	21	İstanbul Medipol	7
İstanbul Aydın	79	Dokuz Eylül	20	Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji	7
İstanbul Gedik	66	Hasan Kalyoncu	20	Iğdır	6
İstanbul Esenyurt	62	Mersin	20	Bingöl	4
Çukurova	52	Sivas Cumhuriyet	20	Van Yüzüncü Yıl	4
Çanakkale Onsekiz Mart	47	İzmir Ekonomi	18	Acıbadem	3
İstanbul Rumeli	45	Okan	18	Başkent	3
Tarsus	45	Gümüşhane	17	İstanbul Gelişim	3
Kocaeli	42	Kırklareli	17	Hitit	3
Ege	40	Orta Doğu Teknik	17	Hacettepe	2
Avrasya	32	Gaziantep	13	İnönü	2
Ankara Yıldırım Beyazıt	32	İzmir Bakırçay	12	İzmir Demokrasi	2
Uşak	29	Kastamonu	9	Çankırı Karatekin	1
Çankaya	26	İstanbul Medeniyet	9	İstanbul - Cerrahpaşa	1
Gazi	22	İstanbul Ticaret	8	Toplam	1254

İSG alanındaki doktora tezleri incelendiğinde ise, 2021 yılı sonuna kadar İstanbul Aydın Üniversitesi'nde 7, Avrasya Üniversitesi'nde 5, Marmara Üniversitesi'nde 4, İstanbul Ticaret Üniversitesi'nde 4 ve İstanbul Gedik Üniversitesi'nde 3 araştırma yapıldığı gözlemlenmektedir.

2.3.Lisansüstü Tezlerin Anabilim Dalı Dağılımı

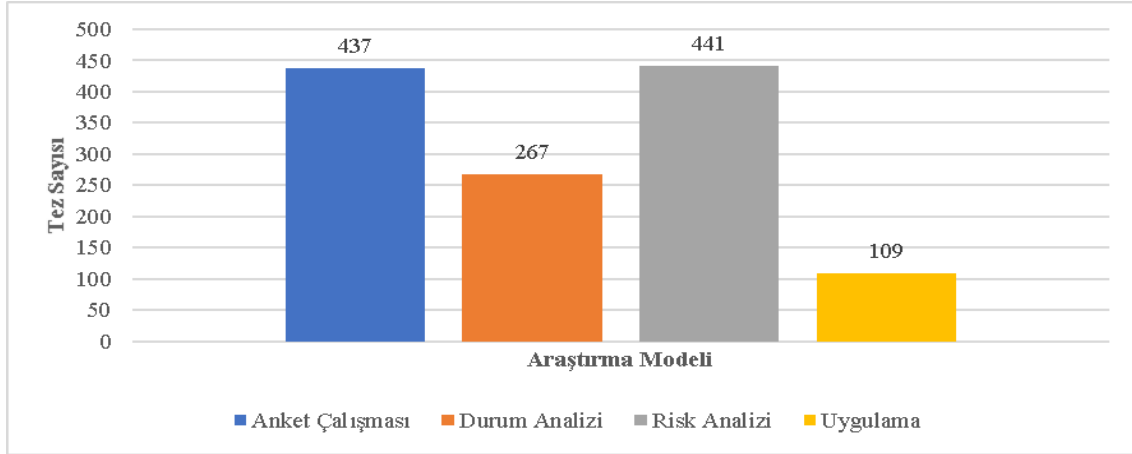
Araştırma kapsamında üniversiteler incelendiğinde, Tablo 4'te görüldüğü gibi enstitüler bünyesinde İSG alanı ile ilgili üç ayrı program yapılanması bulunmaktadır. Bunlar; 109 tez çalışması bulunan iş güvenliği programı, 1.119 tez çalışması bulunan iş sağlığı ve güvenliği programı ve 26 tez çalışması bulunan iş sağlığı ve iş güvenliği programıdır. Bu programların hepsi benzer müfredatları içerse de lisansüstü programların yapılanması açısından bir bütünlük olmadığı görülmektedir. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu sonrasında tüm programlar isim değiştirmiş ve iş sağlığı ve güvenliği adını almışlardır. Bu nedenle iş sağlığı ve güvenliği programındaki lisansüstü tez sayısı diğer programlardan fazladır.

Tablo 4: Anabilim Dallarında Hazırlanan Tez Sayıları

Anabilim Dalı Programı	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam
İş Güvenliği	104	5	109
İş Sağlığı ve Güvenliği	1.102	17	1.119
İş Sağlığı ve İş Güvenliği	25	1	26

2.4.Lisansüstü Tezlerde Kullanılan Araştırma Modelleri

Lisansüstü tezler değerlendirildiğinde araştırmalarda sadece dört araştırma modelinin kullanıldığını görülmektedir. Şekil 3'te belirtildiği üzere, özellikle lisansüstü tezlerde risk analizi ve anket çalışmalarının yapılmıştır. Risk analizi, araştırmacılar tarafından tercih edilen öncelikli araştırma modeli olmuştur. Risk analizi ile İSG, çözüm önerileri, iyileştirme çalışmaları ve nihai risk analizleri büyük miktarda bilimsel veri olarak ortaya konulmuştur. İkinci tercih olarak belirli sektörlerdeki çalışanlara önceden literatürde kullanılmış olan anket sorularının uygulandığı ve sonuçların IBM SPSS Statistics (Statistical Package for the Social Sciences) programı ile değerlendirildiği görülmektedir. Üçüncü olarak ise araştırmacıların lisansüstü tez çalışmalarında durum analizi kapsamında genel literatür taraması ve işyerlerinin yanı sıra diğer ülkelerdeki koşullarla karşılaştırmaları inceledikleri gözlemlenmektedir. Son olarak, lisansüstü tez çalışmalarında farklı uygulamaların yapıldığı görülmektedir. Bu tezler arasında kalite yönetimi, belgelendirme, ergonomi, ortam ölçümü, iyileştirme, yazılım ve model uygulama çalışmaları yer almaktadır.

Şekil 3: Araştırma Modelleri ve Tez Sayısı

2.5.Lisansüstü Tezlerde Kullanılan Diller

Lisansüstü programlar genellikle Türkçe eğitim veren programlar olduğu için tez çalışmalarının Türkçe yapıldığı belirlenmiştir. Yapılan çalışmalardan 1.232'sinin Türkçe, 22'sinin ise İngilizce olduğu görülmüştür. İngilizce olan tüm lisansüstü tezler; Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve İzmir Ekonomi Üniversitesi'nde hazırlanmış olup hepsi yüksek lisans tezidir ve İngilizce olarak hazırlanmış doktora tezi bulunmamaktadır.

2.6.Lisansüstü Tez Yazarlarının Cinsiyeti

Lisansüstü tezlerini hazırlayan araştırmacıların cinsiyetleri incelendiğinde erkek sayısının 739, kadın sayısının ise 515 olduğu belirlenmiştir. Kadın araştırmacıların ağırlıklı

olarak kariyerlerini ilerletmek amacıyla lisansüstü tez çalışması yaptıkları görülmüştür. Erkek araştırmacıların ise askerlik sürecini ertelemek amacıyla lisansüstü eğitime devam etmeleri erkek araştırmacı sayısının kadın araştırmacı sayısından fazla olmasına sebep olan durumlardan biri olarak yorumlanabilir.

2.7.Lisansüstü Tezlerin Faaliyet Alanı

Faaliyet alanının belirlenmesi, lisansüstü tezlerin çalışılmasından elde edilen en önemli parametredir. Yapılan incelemede lisansüstü tez araştırmacılarının genellikle kendi uzmanlık alanlarında çalıştıkları belirlenmiştir. İSG alanında araştırılacak çok fazla konu olmasına rağmen özellikle bazı faaliyet alanlarında lisansüstü tezlerin yoğunlaştığı görülmektedir. Tablo 5'te görüldüğü üzere, başta inşaat ve sağlık sektörleri olmak üzere 54 farklı faaliyet alanında lisansüstü tez çalışması tamamlanmıştır. “Genel” olarak belirtilen faaliyet alanında iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları, kalite yönetimi, karşılaştırmalı analizler; “Metal” olarak belirtilen faaliyet alanında ise metal üretimi, kalıplama, makine üretimi, makine tamiri, makine yan sanayi, metal ergitme ve metal üretimi gibi konular yer almaktadır.

Tablo 5: Lisansüstü Tezlerin Faaliyet Alanları ve Tez Sayısı

Faaliyet Alanı	Tez Sayısı	Faaliyet Alanı	Tez Sayısı	Faaliyet Alanı	Tez Sayısı
İnşaat Sektörü	135	Lojistik Sektörü	21	Perakende Market	6
Sağlık Sektörü	106	Ofis	21	Matbaa Sektörü	6
Genel	92	Denizcilik	20	OSGB	4
Metal Sanayi	90	Organize Sanayi Bölgesi	16	Yazılım Sektörü	4
Kimya / Laboratuvar	70	Mobilya Sektörü	15	Asbest	4
Madencilik	64	Tersane	15	Bankacılık	3
Gıda Sanayi	56	Nanoteknoloji	13	Cam Sanayi	3
Tekstil Sektörü	48	Ortaokul	13	Konut Yöneticiliği	3
Belediye / Kamu	44	Plastik Sanayi	13	Çağrı Merkezi	3
Enerji Sektörü	40	Mobbing	11	Kuaför	2
Elektrik	35	Tarım Sektörü	10	Medya Sektörü	2
Geri Dönüşüm	35	Havacılık Sektörü	9	Mücevherat	2
Üniversite	33	Telekomünikasyon Sektörü	8	Peyzaj / Çevre	2
Lise	32	Anaokulu	7	Temizlik Sektörü	2
Hukuk	31	Turizm Sektörü	7	Kağıt Sanayi	2
Ulaşım / Trafik	28	Asker / Güvenlik	6	Seramik Sektörü	1
Otomotiv Sanayi	25	Eğlence Sektörü	6	Spor Sektörü	1
İSG Uzmanları	22	Hayvancılık	6	Perakende Market	1

İş sağlığı ve güvenliğinin tüm sektörlerde zorunlu hale getirilmesi tez çalışmalarının birçok farklı alanda yapılmasını sağlamıştır. Ancak araştırmacıların halen kendi işyerlerinde veya danışmanları aracılığıyla ulaşabilecekleri işletmelerde tez çalışmalarını yürüttükleri

görülmektedir. Bu durum tez çalışmalarının kısır bir faaliyet alanı içinde kalmasına neden olduğundan dolayı lisansüstü tezlerin akademik başarısını ve önemini gölgede bırakmaktadır.

2.8.Yüksek Lisans Tezlerinin Hazırlandığı Şehirler

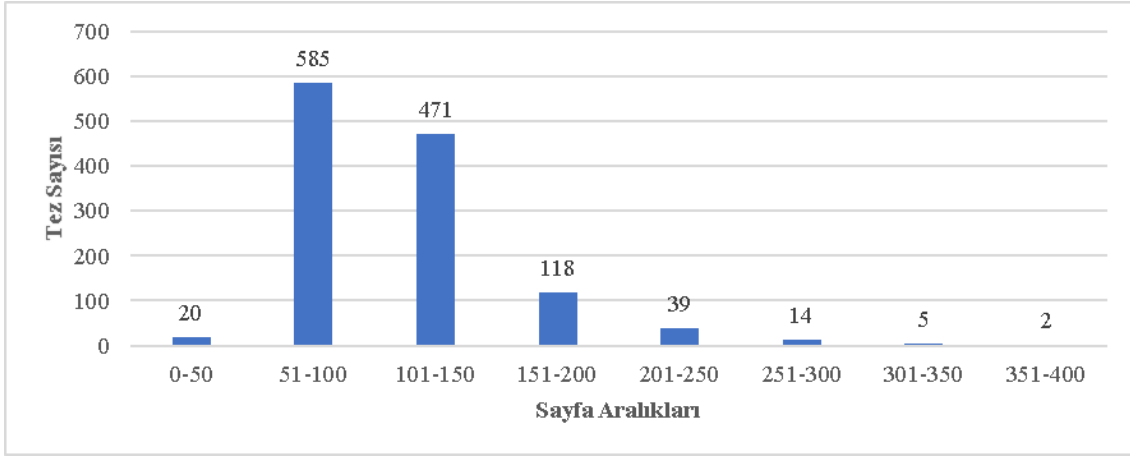
Lisansüstü tezlerin hazırlandığı iller incelendiğinde, çalışmaların genel olarak İstanbul, İzmir ve Ankara olmak üzere toplam 21 farklı ilde yoğunlaştığı görülmektedir. Sadece Türkiye'nin en büyük üç şehrinde 100'den fazla lisansüstü tez çalışması yapılmıştır. İstanbul'da 643 adet tez çalışması gerçekleştirilmiş olup, bu sayı toplam tez çalışmalarının yaklaşık yüzde 30'una tekabül etmektedir. Diğer illerde yapılan çalışma sayılarına bakıldığında ise Kastamonu, Kırklareli, Kars, Iğdır, Bingöl, Van, Çorum, Malatya ve Çankırı'da 10'dan az lisansüstü tez çalışması yapılmıştır. Tablo 6'da illerin tez sayıları ve yüzde oranları gösterilmiştir.

Tablo 6: İller ve Hazırlanan Tez Sayıları

Şehir	Tez Sayısı	Yüzde	Şehir	Tez Sayısı	Yüzde
İstanbul	643	29,23	Gümüşhane	17	0,77
İzmir	115	5,23	Kırklareli	17	0,77
Ankara	100	4,55	Kastamonu	9	0,41
Mersin	65	2,95	Kars	7	0,32
Adana	53	2,41	Iğdır	6	0,27
Çanakkale	47	2,14	Bingöl	4	0,18
Kocaeli	41	1,86	Van	4	0,18
Gaziantep	40	1,82	Çorum	3	0,14
Trabzon	32	1,45	Malatya	2	0,09
Uşak	28	1,27	Çankırı	1	0,05
Sivas	20	0,91	Toplam	1254	100

2.9.Lisansüstü Tezlerin Sayfa Numaraları

Lisansüstü tezler incelendiğinde, tezlerin sayfa sayısı da dikkat çeken bir diğer unsur olmuştur. Bazı tezlerin sayfa sayısının çok az, bazılarının ise çok yüksek olduğu görülmüştür. Şekil 5'te görüldüğü üzere; tez çalışmalarının çoğunlukla 51-100 ve 101-150 sayfa arasında olduğu tespit edilmiştir. Tez sayıları 0-50 sayfa aralığında 20, 151-200 sayfa aralığında 585, 101-150 sayfa aralığında 471, 151-200 sayfa aralığında 118, 201-250 sayfa aralığında 39, 251-300 sayfa aralığında 14, 301-350 sayfa aralığında 5, 351-400 sayfa aralığında ise sadece 2 adet tez çalışması olduğu bulunmuştur. Tez sayfalarında kapak, iç kapak, içindekiler, yemin metni, lisansüstü jüri tutanağı, içindekiler, önsöz, kaynakça ve araştırma özgeçmişinin de yer aldığını belirtmek yerinde olacaktır. Çünkü 0-50 sayfa aralığındaki 20 lisansüstü tezin sadece yüksek lisans çalışması olduğu ve çalışmalardaki literatür araştırması kısımlarının azlığı göze çarpmak ile birlikte sadece tezin sonucuna yönelik anket ve durum analizleri yapıldığı görülmüştür.

Şekil 5: Lisansüstü Tezlerin Sayfa Aralıkları ve Sayıları

3.TARTIŞMA

Lisansüstü kavramı sadece lisans sonrası olan eğitimi değil ayrıca öğrenmenin kalitesini de ifade etmektedir (Gosling, 1997). Yani bir ülkede lisansüstü eğitime olan eğilim artış gösterdikçe eğitimin kalitesi artmakta ve akademik olarak gerçekleştirilen çalışmalar da nitelik ve nicelik olarak gelişme göstermektedir. Bu kapsamda Türkiye'deki üniversitelerde yürütülen lisansüstü çalışmalarının en temel amacı nitelikli insan gücü yetiştirmek olarak gösterilmektedir (Karaman ve Bakırcı, 2010). İSG alanındaki lisansüstü programlarında nicel araştırmalara yönelik olarak sıklıkla anket ve ölçekler gibi kolaylıkla uygulama ve analizi yapılabilecek (Cohen vd., 2011) istatistikî yöntemler kullanıldığı için yapılan farklı lisansüstü araştırmalarında benzer sonuçların bulunduğu görülmektedir (Balcı ve Apaydın, 2009). Nicel araştırmaların çok sık kullanılması ise yapılan lisansüstü tezlerinde birçok problemin derinlemesine incelenmesine engel olabilmektedir (Özen ve Hendekçi, 2016). Yurtdışındaki çalışmalar ile Türkiye'de yapılan çalışmalar kıyaslandığında yurt dışında daha çok nitel ve karma (nitel ve nicel beraber) yöntemlerin daha fazla kullanıldığı görülmektedir (Aydın ve Uysal, 2011).

Lisansüstü programlar bilgi üretimine katkı sağlayarak üniversitelerin araştırmacı yönünü destekleyen eğitimlerdir. Yapılan her lisansüstü tez çalışması ülke imajının gelişmesine ve çalışma konusu alanında tanınabilirliğine de katkı sağlamaktadır (Alkan, 2014). Lisansüstü eğitimin belirli bir alanda uzmanlaşmayı beraberinde getirdiği (Beşel, 2017) göz önünde bulundurulduğunda, dünyada ve ülkemizde farklı lisansüstü araştırma alanlarındaki tez çalışmalarının incelendiği birçok bilimsel çalışma yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmalarının önemlileri durum analizi yapanlar değil alanda geleceğe yönelik çıkarımlar yaparak, araştırmacıya yön veren ve hangi üniversitede, hangi alanda, hangi faaliyet kolunda, hangi

yöntemle nasıl bir çalışma yapacağını gösteren ayrıntılı çalışmalardır. Bu kapsamda kalite alanında Jack ve arkadaşları (2001) 523 tez, halkla ilişkiler alanında Xifra ve Castillo (2006) 62 tez, sosyal bilimler eğitimi alanında Oruç ve Ulusoy (2008) 100 tez, insan kaynakları alanında Benligiray (2009) 2216 tez, eğitim bilimleri alanında Karadağ (2010) 229 tez, sosyal bilimler alanında Şahin ve arkadaşları (2011) 612 tez, eğitim tarihi alanında Uygun (2012) 61 tez, pazarlama alanında Bakır (2013) 184 tez, coğrafya eğitimi alanında Kaya (2013) 422 tez, turizm alanında Afifi (2013) 332 tez, sosyal pazarlama alanında Truong ve arkadaşları (2014) 93 tez, matematik alanında Yenilmez ve Sölpük (2014) 41 tez, gıda alanında Aydın (2017) 179 tez ve sosyal pazarlama alanında Truong ve Dietrich (2018) 226 tezin incelemelerini yaparak; yıl, üniversite, cinsiyet, araştırma modeli, şehir, dil, sayfa sayısı gibi parametreleri irdelemişlerdir. Örneğin; sosyal bilimler alanında Şahin ve arkadaşları (2011) 612 tezin sadece içeriğini, eğitim bilimleri alanında Karadağ (2010) 229 tezin sadece araştırma modelini ve içeriğini, sosyal pazarlama alanında Truong ve Dietrich (2018) 226 tezin anahtar kelime, içerik ve dilini irdelemiştir. En kapsamlı olarak ise eğitim tarihi alanında Uygun (2012) 61 tezin yıl, üniversite, anahtar kelime, cinsiyet, araştırma modeli, danışman bilgisi, referanslar ve şehir gibi genel lisansüstü tez şablonlarını irdelemiştir.

Yapılan çalışma kapsamında ise yukarıda belirtilen örnek lisansüstü tez inceleme çalışmalarındaki tüm parametreler kullanılarak tezlerin genel bir profilinin ortaya konulması ve ülkemizdeki durumunun irdelenmesi amacıyla 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun yayınlandığı 2012 yılı ile 2021 yılları arasında Türkiye'deki devlet ve özel üniversitelerinde yapılmış olan yüksek lisans ve doktora tez çalışmaları değerlendirilmiştir. Bu alanda yapılmış olan benzer çalışmalar incelendiğinde ise tüm çalışmalarda İSG başlığı olduğu görülse de hiçbir çalışmada kapsamlı ve ayrıntılı şekilde özellikle yüksek lisans ve doktora tezlerinin İSG anabilim dalı kapsamında incelenmemesi dikkat çekmiştir. YÖK Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanı'nda arama yapılırken kelime bazlı olarak iş sağlığı, iş güvenliği, meslek hastalığı, ergonomi, iş kazası vb. kelimeler aratılarak veriler toplanmıştır. Bu nedenle sadece başlık ve özet içinde geçen kelimeler kullanıldığı için tüm İSG alanındaki lisansüstü tezler irdelenmemiştir. Bu durum önceki çalışmalarda yapılan en büyük eksiklik olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca yapılan çalışmalar çok eski yıllara ait tezleri de içerdiği için güncel çalışmalar ışığında yapılan lisansüstü tezlerin yorumlanmasını da zorlaştırmaktadır. Mutlu ve Altuntaş (2017), Türkiye'de 1974-2016 yılları arasında yapılan 795 lisansüstü tezi inceleyerek 84 farklı üniversite, 111 farklı anabilim dalı ve 17 konu başlığı altında toplamıştır. Uluştademir ve arkadaşları (2018); Türkiye'de 1978-2017 yılları arasında yapılan 1022 yüksek lisans, 124 doktora ve 23 tıpta uzmanlık olmak üzere toplam 1169 lisansüstü tezi inceleyerek üniversite, coğrafi bölge, anabilim dalı ve tez konularını değerlendirmiştir. Keçeci (2020), 1986-2020

yılları arasında yapılan 1496 yüksek lisans ve 89 doktora tezi olmak üzere toplam 1585 çalışmayı tez konusu ve yıl dağılımı olarak ve bu çalışmaya tıpta uzmanlık tezlerini de katarak Keçeci (2021), 1986-2020 yılları arasındaki 1496 yüksek lisans, 89 doktora tezi ve 18 tıpta uzmanlık çalışmasını yıl, enstitü, izin durumu, yazım dili, sayfa sayısı, tez konusu, üniversite ve anabilim dalı olarak değerlendirmiştir.

İSG araştırmalarının önemi, son yıllarda yaşanan ve basına da yansıyan iş kazaları sonrasında ülkemizdeki İSG sorunlarının anlaşılıp çözümlenmesi, İSG kültürünün geliştirilmesi ve geleceğe yönelik doğru eğitim planlamalarının yapılmasında karşımıza çıkmaktadır (Kalkan ve Deniz, 2015). Avrupa Birliği Komisyonu'nun 2009 yılında yayımladığı raporda da belirtildiği üzere, İSG konusu sadece yüksek lisans ve doktora programlarında değil ön lisans ve lisans programlarına entegre edilerek İSG dersleri tüm eğitim müfredatlarına alınarak gerekli düzenlemeler yapılmalıdır (Reinhold vd., 2014). Türkiye'de İSG alanında yapılan eğitim düzenlemeleri ile İSG kültürünün oluşumu sağlanarak yaşanabilecek olan iş kazası sayısında azaltılmasına katkı sağlanabilir (Ceylan, 2012). Güvenli çalışma ortamları oluşturulurken eğitim temelinde faaliyetlerin yapılması (Yılmaz, 2009) ve yapılan teknik, hukuki ve organizasyonel faaliyetlerin alanında İSG eğitimi almış uzmanlarca uygulamaya konulması gerekmektedir. Bu çalışmanın verileri, iş güvenliği uzmanlarının ya da İSG alanında görev yapacak olan kişilerin, nitelikli eğitim alabilmeleri için sadece lisans eğitimi ile sınırlı kalmadan yüksek lisans ve doktora eğitimine de önem verilerek, iş kazalarının azaltılmasına katkı sağlanabileceğini göstermektedir (Cohen ve Colligan, 1998; İşler ve Gerim, 2010)

İSG ile ilgili eğitim-öğretim programlarının misyonu, iş hayatında yaşanabilecek iş kazalarına karşı her zaman hazırlıklı olmak; çalışanı, işvereni ve üretimi olumsuz etkileyebilecek risklerin neden olabileceği zararları en aza indirerek ülke ekonomisine katkıda bulunmak; mesleki beceri ve bilgi kazanmış, donanımlı, iletişimi kuvvetli, yeniliklere açık İSG'nin önemini kavramış, bilim ve teknolojiye ayak uyduran, insanlarla iletişimi seven, İSG profesyonellerini topluma kazandırmaktır (Aksoy vd. 2013). İSG eğitimlerinin en temel amaçları, işyerinde güvenli çalışma ortamı oluşturmak, çalışanları temel hakları konusunda bilgilendirmek, iş kazaları ve meslek hastalıkları sayısını azaltmak, ortaya çıkabilecek risk ve tehlikeler konusunda gerekli tüm önlemlerin alınmasını sağlamaktır. İSG eğitimi veren üniversiteler ise İSG programlarının olduğu meslek yüksekokulları, lisans, yüksek lisans ve doktora programları ile bu alandaki profesyonel açığını kapatacak kişileri yetiştirmeyi amaç edilmişlerdir (Topgül ve Alan, 2017; Koçali, 2021b). Tüm bu misyonlardan hareketle araştırma kapsamında elde edilen veriler doğrultusunda, İSG alanında yapılan lisansüstü tez çalışmalarının yurtdışı tez çalışmaları ve yaklaşımlar incelenmeden yapıldığı, tezlerin belirli konularda yoğunlaştığı görülmektedir. Yüksek lisans tez sayısının yıllar içerisinde artış

içerisinde olduğu görülmekle birlikte, özellikle alana yönelik nitelikli yayınların yapılamamasında doktora programlarının sayısının oldukça yetersiz olması etkili olabilir.

SONUÇ

Türkiye’de son 10 yılda İSG alanında yapılan lisansüstü tez çalışmalarının konu bakımından birbiri ile ciddi bir benzeşme içerisinde olduğu görülmekle birlikte, araştırmacıların ve lisansüstü tez danışmanlarının özgünlük, konu ve yöntem bakımından zenginleşme açısından daha fazla çaba göstermeleri gerekmektedir. İSG alanında nitelikli iş gücünün yetiştirilmesinde ve alana yönelik sorun alanlarının çözüme katkı sunma açısından lisansüstü eğitim çalışmaları oldukça önemlidir. Türkiye’de alana özgü bilimsel çalışmaların sayı ve niteliğini arttırmak adına doktora programlarının artırılmasında yarar bulunmaktadır.

Sınırlılıklar

Çalışma kapsamında tezsiz yüksek lisans projelerine yer verilmemiştir. Çünkü bu projeler tez kapsamında olmadığı için Yükseköğretim Kurulu’nun Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanı’nda yer almamaktadır.

KAYNAKÇA

Afifi, GM. (2013). A Survey of Doctoral Theses Accepted by Universities in the United Kingdom and Ireland for Studies Related to Tourism, 2000–2009. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, 25(1), 29-39.

Aksoy, S, Çevik, B, Çakıcıer, N. (2013). Gümüşova Meslek Yüksekokulu’nda İş Güvenliği Bilincinin Belirlenmesi. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 1(1), 69-76

Alkan, G. (2014). Türkiye’de Muhasebe Alanında Yapılan Lisansüstü Tez Çalışmaları Üzerine Bir Araştırma (1984- 2012). *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 61, 41-52.

Aydın, B. (2017). Bibliometrics Analysis of Thesis About Food Beverage Industry Registered in Thesis Center of Council of Higher Education. *Journal of Multidisciplinary Academic Tourism*, 2(1), 23-38.

Aydın, A., Uysal, Ş. (2011). Evaluation of Doctoral Theses on Educational Administration in Turkey and Abroad, in terms of Subjects, Methods and Results. *Eurasian Journal of Educational Research*, 42, 1-14.

Babbie, E. (1997). *The Practice of Social Research*, Wadsworth Publishing Company.

Bakır, NO. (2013). Categorical Evaluation of PhD Thesis in the Marketing Field (1994-2012). *Öneri*, 10(40), 1-13.

- Balcı, A, Apaydın, Ç. (2009). Türkiye’de Eğitim Yönetimi Araştırmalarının Durumu: Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi Örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15(59), 325-343.
- Benligiray, S. (2009). Türkiye’de İnsan Kaynakları Yönetimi Alanında Yapılan Lisansüstü Tezler ve Bu Tezlerde İncelenen Temaların Analizi: 1983-2008 Dönemi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 4(1), 167-197.
- Beşel, F. (2017). Türkiye’de Maliye Alanında Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi (2003-2017). *International Journal of Public Finance*, 2(1): 27-62.
- Ceylan, H. (2011). Türkiye’deki İş Kazalarının Genel Görünümü ve Gelişmiş Ülkelerle Kıyaslanması. *International Journal of Engineering Research and Development*, 3(2), 18-24.
- Ceylan H. (2012). Türkiye’deki İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, Aralık, 94-104
- Cohen A, Colligan MJ. (1998). *Assessing Occupational Safety and Health Training: A Literature Review*, NIOSH Publications, Publication Number: 98-145.
- Cohen, L, Manion, L, Morrison, K. (2011). *Research Methods in Education*. New York: Routledge.
- Goldenhar, LM, Schulte, PA. (1996). Methodological Issues For Intervention Research in Occupational Health and Safety. *American Journal of Industrial Medicine*, 29(4), 289-94.
- Gosling, S. (1997). Physiotherapy and Postgraduate Study. *Physiotherapy*, 83(3), 131-135.
- Hasle, P, Limborg, HJ. (2006). A Review of the Literature on Preventive Occupational Health and Safety Activities in Small Enterprises. *Industrial Health*, 44(1), 6-12.
- Hauke, A, Georgiadou, P, Pinotsi, D, Kallio, H, Lusa, S, Malmelin, J, Punakallio, A, Pääkkönen, R, de Meyer, S, Nicolescu, GI. (2011). Emergency Services: A Literature Review on Occupational Safety and Health Risks, *European Agency for Safety and Health at Work*. https://osha.europa.eu/en/publications/literature_reviews/emergency_services_occupational_safety_and_health_risks, 18/01/2022.
- Hepkul, A. (2002). Bir Sosyal Bilim Araştırma Yöntemi Olarak İçerik Analizi. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1), 1-12.
- Howard, GS. (1985). *Methods in the Social Sciences*, Scott Foresman.
- İşler, MC, Gerim, İ. (2010). Güvenlik Kültürünün İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Önemi, *İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi*, 48, 16-23.
- Jack, EP, Stephens, PR, Evans, JR. (2001). An Integrative Summary Of Doctoral Dissertation Research In Quality Management. *Production and Operations Management*, 10(4), 363-382.
- Jilcha, K, Kitaw, D. (2016). A Literature Review on Global Occupational Safety and Health: Practice & Accidents Severity. *International Journal for Quality Research*, 10(2), 279-310.

Kalkan, ME, Deniz, V. (2015). Türkiye’de İSG Yüksek Lisans Eğitiminin Mevcut Durumu. *TTB Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi*, 15(54), 95-100.

Karadağ, E. (2010). Research Models Used in Doctoral Dissertations in the Area of Education Sciences in Turkey: Quality of Research and Analytical Errors. *Educational Administration: Theory and Practice*, 16(1), 49-71.

Karaman, S, Bakırcı, F. (2010). Türkiye’de Lisansüstü Eğitim: Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 94-114.

Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler*, Nobel Yayın Evi. Ankara.

Kaya, MF. (2013). Tendencies in Geography Education: A Meta-Analysis Study on Graduate Theses up to 2012. *Marmara Geographical Review*, (27), 282-313.

Keçeci, Ş. (2020). İş Sağlığı ve Güvenliği Alanında Yazılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin Konularına Göre Dağılımının İncelenmesi. *İSG Akademik*, 2(2), 117-122.

Keçeci, Ş. (2021). Ulusal Tez Merkezinde Yer Alan İş Sağlığı Güvenliği Alanında Yazılmış Tezlerin Bibliyometrik Analizi. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi* 3(4), 51-68.

Koçali, K. (2021a). Sosyal Güvenlik Kurumu’nun 2012-2020 Yılları Arası İş Kazaları Göstergelerinin Standardizasyonu, *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 12(2), 302-327.

Koçali, K. (2021b). *Maden Kazalarında Sorumluluklar ve Kusur Oranları*, Nobel Yayın Evi. Ankara.

Koçali, K. (2021c). Calculation of Occupational Accident Indicators of Türkiye. Editör M. Dalkılıç ve B. S. Yılmaz, *INSAC Social and Education Sciences*, Duvar Yayınevi. İzmir. ss. 224-250.

Koçali, K. (2022). How to Perform a Risk Assessment Step by Step for Occupational Health and Safety, *EURAS Journal of Engineering and Applied Sciences*, 2(1), 1-19.

Korkmaz, O. (2011). Türkiye Kimya Sanayinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 7(14), 129-144.

Laberge, M, Ledoux, E. (2011). Occupational Health and Safety Issues Affecting Young Workers: A Literature Review, *Work*, 39(3), 215-232.

Lamontagne, AD, Keegel, T, Louie, AM, Ostry, A, Landsbergis, PA. (2013). A Systematic Review of The Job-Stress Intervention Evaluation Literature, 1990–2005. *International Journal of Occupational and Environmental Health*, 13(3),268-280.

Lekka, C, Webster, J, Cobett, E. (2010). *A Literature Review of the Health and Safety Risks Associated with Major Sporting Events: RR 811 research report*, Health and Safety Executive

Moyo, D, Zungu, M, Kgalamono, S, Mwila, CD. (2015). Review of Occupational Health and Safety Organization in Expanding Economies: The Case of Southern Africa. *Ann Glob Health*, 81(4), 495-502.

Mutlu, NG, Altuntaş, S. (2017). Türkiye’de 1974-2016 Yıllarında İş Sağlığı ve Güvenliği Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Profili. *Karaelmas Fen ve Mühendislik Dergisi*, 7(2), 509-535.

Oruç, Ş, Ulusoy, K. (2008). Social Studies Education and Dissertations in This Field. *Journal of Selçuk University Ahmet Keleşoğlu Education Faculty*, 26, 121-13.

Özen, F, Hendekçi, EA. (2016). Türkiye’de Eğitim Denetimi Alanında 2005–2015 Yılları Arasında Yayımlanan Makale ve Tezlerin Betimsel Analizi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 6(11), 619-650.

Reinhold, K, Siirak, V, Tint, P. (2014). The Development of Higher Education in Occupational Health and Safety in Estonia and Selected EU Countries. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, (143), 52-56.

Robsona, LS, Clarkea, JA, Cullena, K, Bieleckya, A, Severina, C, Bigelowa, PL, Irvina, E, Culyera, A, Mahooda, Q. (2007). The Effectiveness of Occupational Health and Safety Management System Interventions: A Systematic Review. *Safety Science*, 45(3),329-353.

Smith, HW. (1991). *Strategies of Social Research: The Methodological Imagination*, Prentice-Hall.

Swanson, BL, Watkins, KA, Marsick, VJ. (1999). Qualitative research methods. R.A. Swanson ve E.F. Holton (Eds.), *Human Resources Development Research Handbook: Linking Research and Practice*. Berrett-Koehler Publishers.

Şahin, M, Göğebakan-Yıldız, D, Duman, R. (2011). Türkiye’deki Sosyal Bilgiler Eğitimi Tezleri Üzerine Bir Değerlendirme. *Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 96-121.

Topgül, S, Alan, Ç. (2017). Öğrencilerin İş Güvenliği ve İş Güvenliği Eğitimi Algısının Değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(2), 587-598.

Truong, VD, Dietrich, T. (2018). Master’s Thesis Research in Social Marketing (1971-2015). *Journal of Social Marketing*, 8(1), 58-98

Truong, VD., Garry, T, Hall, CM. (2014). Social Marketing as the Subject of Doctoral Dissertations. *Social Marketing Quarterly*, 20(4), 199-218.

Ulutaşdemir, N, Tuna, H, Ertürk, İ. (2019). İş Sağlığı ve Güvenliği Alanında Türkiye’de Yapılan Lisansüstü Tez Çalışmalarının İncelenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 10(1), 32-41.

Uygun, S. (2012). Analysis of Graduate Theses On History of Education. *Journal of Erciyes University Social Science Institute*, 33(2), 263-282.

Xifra, J, Castillo, A. (2006). Forty Years of Doctoral Public Relations Research in Spain: A Quantitative Study of Dissertation Contribution to Theory Development. *Public Relations Review*, 32(3), 302-308.

Yenilmez, K, Sölpük, N. (2014). The Examination of Theses to Relate with Mathematics Curriculum (2004-2013). *Journal of Research in Education and Teaching*, 3(2), 33-42.

Yılmaz F. (2009). İş Sağlığı ve Güvenliği'nde Okul Eğitiminin Önemi: Modern Örnekler Işığında İş Sağlığı ve Güvenliği Lisans Eğitiminin Ülkemizde Uygulanabilirliği, *Kamu-İş*, 11(1), 107-138.

Young, PV, Schmid, CF. (1968). *Scientific Social Surveys and Research: An Introduction to the Background, Content, Methods, Principles and Analysis of Social Studies*. Prentice-Hall.

YÖK. (2022). *Yüksek Öğretim Kurul Başkanlığı Tez Merkezi*. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, 21.01.2022.

Zanko, M, Dawson, P. (2012). Occupational Health and Safety Management in Organizations: A Review. *International Journal of Management Reviews*, 14(3), 328-344.